

Veszélyesebb, mint az atombomba

A nők biztonsága Oroszországban

Absztrakt

Oroszország az erő demonstrálásának, a hatalom kiterjesztésének és koncentrációjának iskolapéldája, törekvései veszélyeztetik a globális biztonságot és fenntarthatóságot. Cikkemben kiállok amellett, hogy a növekvő fenyegettség enyhítéséhez az ún. humánbiztonsági megközelítés szélesebb körű alkalmazására van szükség a nemzetközi kapcsolatok területén. Oroszország példáján keresztül rámutatok a nemre érzékeny megközelítés relevanciájára, arra, hogyan függ össze a hipermaszkulinitás értékeinek erősödése a nők, és egyben a világ biztonságának csökkenésével. A nemzetközi közösség feladata, hogy elköteleződjön a fenntartható jövő záloga, a nemek közötti hatalmi szakadék csökkentése mellett.

Key words:

Kulcsszavak: humán biztonság, hatalmi gap, női jogok, női vállalkozások

Bevezetés

A címben szereplő mondat Anna Politkovskaya-ról, a 2006-ban meggyilkolt újságírónőről hangzott el egy putyinista ezredes szájából¹. A kijelentés szinte mindent elmond a mai Oroszországról. Megjelenik benne a sajtó- és szólásszabadsághoz, mint demokratikus alapértékhez, az emberi jogokhoz való viszonyulás, a hatalommal visszaélők félelemből fakadó megrögzöttsége, erőszakossága és gátlástalansága, a militarista, erőalapú szemlélet, és ennek kézenfekvő nagyhatalmi eszköze, az atombomba, mely egyben az élő környezet negligálásának szimbóluma. Jelzi emellett a gondolkodó, autonóm nőkkel szembeni évezredes bizalmatlanságot, a nőknek a (férfi)hatalommal szembenemű szerepvállalásának, megnyilvánulásainak elutasítását, megtorlását.

Politkovskaya meggyilkolásának máig felderítetlen körülményei mutatják, mennyire hiányoznak azok a tényleges befolyással rendelkező nemzetközi szervezetek, melyek az emberi biztonságot, a nők biztonságát, a demokratikus alapértékek és társadalmak biztonságát ténylegesen garantálni tudnák.

¹ Salavieva, D. (2006): Politkovskaya's Death, Other Killings, Raise Questions About Russian Democracy, World Politics Review

Putyin teljhatalmú vezetője a Szovjetunió szétesése után a nemzeti büszkeségében megtépzott Oroszországnak. A nagyhatalmi státusz visszanyerésére törekvő politikája, Oroszország superhatalomként való újrapozicionálása tartósan legitimálja a külföld és a belföld szemében egyaránt. Eközben csak a legutóbbi években a milliók életét veszélyeztető, több mint tízezer áldozatot követelő kelet-ukrajnai háború, a nyílt környezetrombolás, a mélyülő társadalmi egyenlőtlenségek - a korábbi képzett középosztály helyzetének romlása, a hátrányos helyzetű csoportok szélsőséges elszegényedése - ellenére, az orosz állam feje saját népe szemében a biztonság és a stabilitás őrzője. A demokrácia, az emberi jogok korlátozása, a kiritikus ellenzék és a független sajtó ellehetetlenítése, kulcsszereplőinek eltüntetése a társadalom többségének jóváhagyásával történik².

A Putyini állam befolyás- és nyomásgyakorlása átszövi a társadalom és a gazdaság egészét, korrupción alapuló autoriter kleptokráciaként³ diszponál a kimeríthetetlennek látszó természeti erőforrások fölött, melyeknek köszönhetően Oroszország a rendre bekövetkező gazdasági krízisek ellenére fenn tudja tartani a makrogazdasági egyensúlyt, sőt látványos fejlődést produkál az új elit számára. Eközben a klímaváltozásra, korunk legfontosabb biztonsági kihívására geopolitikai helyzete folytán közönnyel reagál, az Arktisz jégtakarójának olajkincséhez való hozzáférést, a sarkvidék hajózhatóvá válását nemzetgazdasági érdekként kezeli.

Ahogy a hatalomgyakorlás módja, a demokratikus jogok megnyirbálása és környezetvédelem negligálása, úgy a nemek közti viszonyok alakítására irányuló ellentmondásos politika is olyan putyini minta, mely más országokban is követőkre talált. Ugyanakkor ki kell jelentenünk, a biztonság eltérő dimenzióit tekintve Putyini Oroszország nem biztonságos, sem az egyénre, sem a demokratikus értékekre, sem más államokra, sem a környezetre nézve, nem biztosítja sem a nők, sem a külvilág számára az integritás kialakításának és megőrzésének feltételeit.

Bár a világ minden társadalma az évezredes nemek közti hierarchiára, a maskulinitás értékrendjére, kultúrájára és mechanizmusaira épül, Putyin – és néhány más a jelenben előtérbe került államfő – az ún. hipermaskulinitás értékrendjét képviseli, mely a biztonság keretrendszerének alapja.

² V.Zakirova, D.Zakus (2016): Barriers to Poverty Reduction in Russia: Participatory Qualitative Assessment. Oxfam GB Case Study, Journal of Community & Public Health Nursing

³ M. Lanskoj, D. Myles-Primakoff: The Rise of Kleptocracy, Power and Plunder in today's Russia, <http://muse.jhu.edu/article/683637/pdf>

A jelen és a közeljövő konfliktusai a társadalmak közötti és azokon belüli szélsőséges polarizáció és a bolygó környezeti korlátjaiból fakadnak⁴. Miközben a globális biztonsági megközelítések és megoldások alkalmazása elodázhatatlanná vált, és a fenntarthatóság megteremtése egy új, szolidaritáson, együttműködésen, az élet megbecsülésén alapuló értékrend érdemi térnyerését, hatalmi befolyásának növelését követeli meg, a politikai hatalom birtokosai a biztonság nemzeti keretek közt történő megóvásával érvelve törekednek saját hatalmuk bebiztosítására.

Cikkemben a putyini Oroszország példáján mutatom be, hogy *a hipermaszkulin értékrend fennmaradása valódi fenyegetést jelent a globális biztonságra és a nők biztonságára nézve.*

A biztonság hipermaszkulin keretrendszer

A biztonsággal összefüggő fogalmak, az erő, a hatalom, a befolyás, a hódítás, a győzelem, a védelem, a kockázatvállalás, a racionalitás, a hidegvér, az objektivitás, a kontroll mind maszkulin értékeként jelennek meg a társadalmakban. Ellentétpárjaik a gondoskodás, az alárendelődés, a függés, az engedékenység, az elfogadás, az érzelm-vezéreltség, a szubjektivitás a nőkkel, nőiességgel társított fogalmak, kevesebb megbecsülést élveznek.⁵ A maszkulinitás és feminitás értékhierarchiája társadalmi struktúráink alapja: a formális és informális társadalmi hierarchiákban elfoglalt pozíció, a megbecsültség alapja a férfias értékek megléte és célkitűzések megvalósítása. Így a társadalmak működésének módja önmagában garantálja a nemek közt hierarchiát⁶, újratermeli az egyenlőtlenségeket a gazdaságban, a társadalomban és a magánéletben.

A biztonsággal kapcsolatos szerepeket, felelősségeket az élet minden színterén és szintjén a nemekhez társított tulajdonságok és sztereotípiák határozzák meg: a férfiak, illetve a férfiak által vezetett és működtetett intézmények, szervezetek feladata a biztonság meghatározása és megvalósítása, a nők a biztonság alanyai, szélsőséges helyzetekben, esetekben tárgyai.

⁴ Babos Tibor (2007): Az Európai biztonság öt pillére, Zrínyi Kiadó, <http://europaibiztonsag.blogspot.com/>

⁵ Anne Tickner (1999): "Why Women Can't Run the World: International Politics According to Francis Fukuyama,"

⁶ R. W. Connell, *Masculinities* (Berkeley, CA: University of California Press, 1995).

A patriarchátusnak a nők elleni strukturális erőszakon alapuló rendszere ma sem válogat az eszközökben: míg korábban évezredek át korlátozták a nők tudáshoz való hozzáférését, fizetett munkavégzését, politikai részvételét, napjainkban ugyanezen jelenség a diszkrimináció nyílt és burkolt megnyilvánulásaiban öltözik testet.

A történelem során különös kegyetlenséggel semmisítették meg a nőket a férfiakkal egyenlőnek tekintő spirituális irányzatokat, engedelmességre és bűntudatra kényszerítő vallásos manipulációval, a normáktól eltérni merő nők üldözésével, kirekesztésével, tömeges lemészárlásával fojtották el a nők szabadságvágyát, ösztöneit, szavát. Manapság a média vette át a vallás szerepét különösen a nők energiáit lekötő megfelelési kényszerek formálásában.

A nők tárgyiasításának ma is virágzó manifesztuma a prostitúció, az önrendelkezésük feletti hatalomgyakorlást a reprodukciós jogok korlátozása biztosítja. A nők eszközként való felhasználását igazolja ma is milliós áldozatokat követelő háborús erőszak. A nemzetközi közösség csak az ENSz Biztonsági Tanácsának legutóbbi határozataiban ismerte el emberiség elleni bűntettként.⁷

Az alá- és fölérendeltség fenntartásának legfontosabb és leghétköznapibb módja a nők elleni verbális, mentális, fizikai, gazdasági és szexuális erőszaknak nők milliárdjai, ezek és esnek áldozatául, becslések szerint minden harmadik nőt érint⁸.

A patriarchális rendszerben természetesen nem minden férfi erőszaktevő, és nem minden nő áldozat. A hatalmi rendszer hierarchikus felépítése a társadalmi egyenlőtlenségek rendszerén keresztül hat, a férfiak többsége maga is a patriarchális társadalmi mintákból fakadó kényszereknek és fenyegettségeknek kiszolgáltatottan él, a férfiassággal kapcsolatos elvárásoknak való meg nem felelés kudarcát nehezen dolgozzák fel. Ezt tükrözik egyfelől a férfiakat sújtó devianciák, egészségügyi problémák, a korai elhalálozás, másfelől a nők elleni erőszak erősödése az egyéneket sújtó közvetlen és közvetett és társadalmi krízisek során.

A hegemon maszkulinitás társadalmában azonban az erőszak a nők jelentős része számára is tabu, a nők egy része jelentős hasznokat is magáénak tudhat a rendszernek köszönhetően. A nők többségére jellemző, hogy önmagát és nőtársait a férfiak, illetve férfiak által irányított struktúrák és patriarchátus

⁷ *Women, peace and security resolutions, UN Women, http://www.unwomen.org/en/what-we-do/peace-and-security/global-norms-and-standards#_WPS_resolutions*

⁸ <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>

értékrendjével méri és validálja, pozíciója kialakításáért és megőrzéséért, vagy önmaga és gyermekei fizikai és anyagi biztonságáért kötik meg a maguk patriarchális alkuját⁹.

Így a biztonság tartalmának meghatározása, és ennek megfelelő megteremtése a mindennapokban és a nemzetközi szinteken is e hierarchikus viszonyrendszer keretein, azzal azonosulva, a maszkulinitást megtestesítő személyeknek áll módjában. Azokban a társadalmakban, közösségekben, amelyekben nagy szerepe van a hegemon maszkulinitás normáinak és alapértékeinek, egyre inkább jellemző a nők hagyományos nemi szerepekhez, konzervatív értékekhez való igazodása, általában a hatalmi törekvések kiterjesztése, az erőalapú, tekintélyelvű politizálás, a nemzetállami érdekek képviselése.

A nők szerepe ebben a biztonság-felfogásban a nemzet populációjának újratermelésében merül ki, biztonságukat azáltal nyerik el, ha szülési képességeiket a nemzet javára bontakoztatják ki.

A hatalom csúcsán lévő szereplők személyükben, politikájukban, kommunikációjukban is egyre inkább megtestesítik a hatalom „hipermaszkulin” jegyeit, mintegy eltúlozzák a férfiasságot, a férfiak felsőbbrendűségét a nők megalázásával érik el, bosszúállóvá, a rend, a hatalom megszállottjaivá válnak, a militarizált reakciókkal, kommunikációval és cselekedetekkel szüntelen erejüket fitogtatják.

Oroszország, az iskolapélda

„Az a nő, akinek nincs szüksége mások validálására, a leginkább rettegett lény a Földön.”

(Mohadesa Najumi)

Vlagyimir Putyin politikai vezetőként a hipermaszkulinitás első számú, és egyben legsikeresebb képviselője ma a világban. Annál is inkább, mert az orosz tradíciók folytán hatalmi legitimitációjának éppen az a működés, hatalomgyakorlási mód és image a leginkább meghatározó eleme¹⁰.

Oroszország, mely minden nemzetközi emberjogi egyezménynek, így a Nők elleni diszkrimináció minden formájának megszüntetéséről szóló CEDAW

⁹ Kandiyoti, Deniz (1988). *Bargaining with Patriarchy*. Sage Publications, Inc. pp. 274–290. [ISSN 0891-2432](#). *class, caste, and ethnicity*

¹⁰ Valerie Spering (2014): *Sex, Politics, and Putin: Political Legitimacy In Russia* (Oxford Studies In Culture And Politics), Oxford University Press, ISBN-13: 978-0199324354

egyezménynek is részese, szimbolikus szereplő a nemek közti évezredes hierarchia felszámolása szempontjából is. Példája illusztrálja a nők helyzetének és döntéshozatalban való szerepvállalásuk elismerésének szükségességét a fenntarthatóság és biztonság kérdései iránt érzékeny szereplő számára.

Oroszország utódállama annak a Szovjetunióknak, mely elsőként biztosította a nők egyenlő jogait az élet valamennyi területén. Ugyanakkor valamennyi hatalmi struktúrája által fenntartja a nemi alapú sztereotípiákon alapuló hagyományos szerepeket, a szexizmust és a nők elleni erőszak továbbélésének gyakorlatát. Ezeket erősíti jogrendjével is: a nemzetközi nemek egyenlőségére vonatkozó ajánlások helyett a putyini Oroszországban következetesen vezetnek be a hagyományos nemi szerepeket erősítő törvényeket.

Az orosz hagyományok a nemek közti viszonyrendszerben

Oroszország történelmében is volt néhány meghatározó nőalak (pl. Nagy Katalin cárnő), és az arisztokráciának más megbecsült nőtagjai. A magasabb társadalmi státusú nők lényegesen nagyobb mozgásteret élveztek. Egyes feudális fejedelemségekben, mint Pskov és Novgorod, akár egyenlő jogokkal is bírhattak a nemesasszonyok, sőt pl. a XII.sz Polotsk fejedelemségét pl. csak nők vezették.

A nők többsége azonban a szlavofil hagyományok szerint önmagát a család érdekeinek kellett, hogy alávesse, nem tekintették őket önálló individumnak. A férfi által vezetett családban feladatuk az engedelmesség volt, nem beszélhetettek, nevetgélhetettek idegenekkel jóhírük veszélyeztetése nélkül, helytelen viselkedéséért ostorral fenytették őket. A nők verése a hagyományok részének tekinthető¹¹.

Nők és férfiak a szovjet időkben

A szovjet idők kezdetén a bolsevikok célja egy új, a nemek közti egyenlőségen alapuló viszonyrendszer létrehozása, a nők felszabadítása volt a jogegyenlőség megteremtésével. A történelemben elsőként legalizálták az abortuszt, ingyenes gyermekgondozási férőhelyeket hoztak létre, és bevezették a fizetett szülési szabadságot. Ugyanakkor bár a közösség iránti elkötelezettséget – elvi szinten - a család fölé rendelték, a nemek közti otthoni munkamegosztás, és a férfiak elsődleges kenyérkeresői szerepe nem változott. A nők sokkal inkább dolgoztak

¹¹ M. N. Pokrovsky: History of Russia. From the Earliest Times to the Rise of Commercial Capitalism.

a kevésbé megbecsült könnyűiparban, semmint a kulcságazatokban, az infrastruktúra-fejlesztésben, a bányászatban, a nehéz- és hadiiparban. A kezdetektől militarista államban fennmaradt a férfiak, a maszkulinizmus értékrendjének fölérendeltsége¹², a hős katona megbecsültsége élethosszig tartott.

Poszt-szovjet éráról a putyinizmusig

A Jelcin nevével fémjelzett időszak többszörös sokkot eredményezett: szétesett a Szovjetunió, összeomlott a gazdaság. A piacgazdaságba történő rövid átmenet során jelentősen esett az életszínvonal, nőtt a bizonytalanság és a munkanélküliség.

A válsághatások tekintetében, a munkavállalásban továbbra is egyértelműen megmutatkoztak a máig ható nemek közti különbségek. A nők bére mintegy 1/3-dal maradt el a férfiaké mögött (2018-ban is 28,3%¹³), fennmaradt a nemek horizontális munkaerőpiaci szegregációja: a 90-es évek közepén a kereskedelemben és vendéglátásban a munkavállalók 82%-a, az egészségügyben és szociális szférában 85%-a, az oktatásban dolgozók 79%-a és a kulturában tevékenykedők 73%-a nő. Ugyanakkor a munkanélküliek 70%-a férfi, és elsődlegesen a férfiak kerültek személyes válságba a munkahelyek elvesztése miatt, a nőket otthoni szerepeik ettől megvédték¹⁴. A korábban férfiközösségben fogyasztott jelentős alkoholmennyiséggel is megtámogatott maszkulin identitásuk megvédése érdekében e válságidőszakban partnerük ellen fordultak: jelentősen megnőtt a párkapcsolati erőszakban elhunyt nők száma.¹⁵ Ugyanakkor a férfiak és nők közötti várható élettartam közötti különbség a legmagasabb a világon¹⁶.

¹² Maya Eichler (2012): *Militarising men, gender, conscription, and War in Post-Soviet Russia*, Stanford University Press, ISBN: 9780804776202

¹³ Global Wage Report 2018/19 What lies behind gender pay gaps, International Labour Organization

¹⁴ Svetlana Ayzarova (2001): *Gendernoye ravenstvo v kontekste prav tcheloveka, posobiye*, "Open Women Line" (OWL), <http://www.owl.ru/win/books/gender/12.htm>

¹⁵ M. Kiblitckaya: *Once we were kings: Male experiences of loss of status at work in post-communist Russia in Gender, State, and Society in Soviet and Post-Soviet Russia*, Sarah Ashwin, Psychology Press, 2000, ISBN-13: 978-0415214889, p.92-104

¹⁶ Sasha Trubetskoy (2018): *Life expectancy in Russia* (<https://sashat.me/2018/03/27/life-expectancy-in-russia/>)

A kétpólusú világ megszűnésével, a nagyhatalmi státusz megingásával a szovjet időkben dicső hadsereg által kínált pozitív, védelmező maszkulin identitás is megszűnt, a katonák hadsereg korrump vezetőinek ingyenmunkásaivá váltak¹⁷.

A szélsőséges nemzeti érzelmek, a szélsőjobboldal megerősödése mögött a sérült maszkulinitás áll, illetve a szovjet idők iránti nosztalgia, amikor a férfi gondoskodni tudott a családjáról, és a leegyszerűbb parasztból is válhatott politikai vezető.

Mások számára a változás új szabadságjogokat hozott, melyek a nyugathoz való felzárkózás reményével kecsegtettek: a szovjet korszak anomáliáival való szembenézés, a politikai sokszínűség új normákat, társadalmi dinamikákat indított el a nemek közti hierarchiák terén is. A zavaros, vadkapitalista viszonyok közepette bűnözői karrierek is kibontakoztak a szervezett bűnözés sajátosan orosz játékszabályai szerint működő világában, ahol a sikeres vállalkozások működésének természetes eszköze az erőszak.

Ugyanakkor a piacgazdasághoz való alkalmazkodás egy újfajta vállalkozói kultúra, sikeres üzletemberek megjelenését is eredményezte. Képviselőik a rendszerváltás nyerteseiként könnyen tudják finanszírozni a nők eltartását.

A maszkulinitásnak való megfelelés új kritériumává a gazdasági siker lett: legális és féllegális vállalkozók, bűnözők váltak megtestesítőivé. A nők szereplehetőségei ugyancsak megváltoztak, megjelent a családanya, a karrierista nő, és egy sajátosan orosz jelenség – az eltartott barátnő. A védelmezett feleségek és szexuális célra tartott szeretők a maszkulinitás szimbolikus kellékeivé váltak.

Putyin – Hagyományos hierarchia jogmegvonással

A nagyhatalmi státusát elveszítő Oroszország a Szovjetunió szétesésével a lakosság száma szempontjából is megszűnt superhatalommá lenni. A születésszám a bizonytalan társadalmi és gazdasági környezetben a korábbiakhoz képest is visszaesett¹⁸.

A putyini állam a demográfiai kihívások megoldását a nemi szerepek konzerválásában, az anyai státus megerősítésében látja, így 2013-ban két ezirányú stratégiát is megalkotott, az "Állami Családpolitika Koncepció, 2025-ig"

¹⁷ M. Yusupova (2016): Shifting masculine terrains: Russian men in Russia and in the UK

¹⁸ Sergei V. Zakharov and Elena I. Ivanova (2019): Fertility Decline and Recent Changes in Russia: On the Threshold of the Second Demographic Transition, Rand Corporation, Conference Proceedings,

címűt, és a “Népesedéspolitikai Stratégiát”¹⁹. Más országokban is megfigyelhető, hogy a nemek közti hierarchia konzerválását, a maszkulinitás értékrendjének, és ezáltal a meglévő hatalmi struktúrák fennmaradását a nők hagyományos szerepeinek elismerésével, anyagi ösztönzésével valósítják meg. Ugyanakkor a családtámogatások mellett a munkaerőpiaci részvételt és a vállalkozásokat is ösztönzi, meglehetősen ellentmondásosan. Oroszország a nők védelmére hivatkozva 456 szakmától tiltja el őket annak érdekében, hogy anyai funkciójuk biztonsága ne sérüljön²⁰, a munkaerőpiaci diszkrimináció e kirívó formája is jelzi, hogy a nemek közti egyenlőség megteremtése helyett a nők biológiai szerepeikbe szorultak az orosz társadalomban.

“A férfiaknak férfiasnak és erősnek, a nőknek nőies anyáknak kell lenniük”²¹, mondja a patriarchális narratíva leglojálisabb közvetítőivé váló, a hipermaszkulin világban érvényesülő nők egyike, Oksana Pushkina parlamenti képviselő. A hatalmi struktúrákból, a kormányzatból, a dumából, a legfelsőbb bírósági testületekből a nők a putyini érában a korábbi időszakokhoz képest teljesen kiszorultak.

A politika színpadán látható női szereplők jellemzően a női vezetőkre vonatkozó sztereotípiák és a patriarchális értékek (hírnév, erőalapú teljesítmény) megtestesítői: celebek, úrhajósok, olimpiai bajnokok, akik a vallásosságot, a konzervatív családi szerepeket népszerűsítik, és anti-feministaként identifikálják magukat.

A legismertebb köztük a nők elleni erőszakra vonatkozó törvényi szigorítást 2017-ben keresztülvívő Yelena Mizulina, a Család, nők, gyermekek elnevezésű parlamenti bizottságban elnökszonya, aki az abortusz és az LBMTQ közösséghez tartozók jogainak ok szigorítását is szorgalmazta, illetve kezdeményezte az árva gyermekek külföldre történő adoptálását megkönnyítő szabályozást is.

A párkapcsolaton belül elkövetett nők elleni erőszak büntetésének enyhítésének kísérlete volt az az intézkedés, amely egyértelműen, explicit módon mutatta meg a putyini kormányzat nők jogainak korlátozására, a nemek közti hierarchia fenntartására vonatkozó tényleges törekvését. A törvény hatalmas tiltakozást váltott ki, hiszen évente mintegy 14.000 nő esik párkapcsolati erőszak áldozatául,

¹⁹ Valery Elizarov, Victoria Levin (2015): Russian Federation Aging prohject, Family policies in Russia: could effort to raise fertily rates, slow population aging?

²⁰ Шоҳрә Горуси (2017): Положение женщин в современном мире и «в мире социализма» 100 лет тому назад. Rossiya, sevodnya. <https://inosmi.ru/politic/20170308/238839769.html>

²¹ Amie Ferris-Rotman (2018): Putin’s War on Wome

az Orosz Föderáció Moszkvától távol eső régióiban az öngyilkosságnak álcázott becsületgyilkosságok is elterjedtek. Az ellenállást negligálták, a legismertebb képviselőit, a Pussy Riots tagjait bebörtönözték, és egy újabb nő, Tatyana Moskalkova, rendőrezredes és emberjogi ombudswoman egy új törvényi tényállás, az erkölcs elleni támadás bűncselekményének bevezését szorgalmazta. A nemzetközi szinten is ismert emberjogvédőt, Natalia Estemirovát Politkovskayahoz hasonlóan lelőtték, a gyilkosság elkövetői mind a mai napig ismeretlenek.

Befejezés - Putyin hatása, tanulságok

A putyini Oroszországban a hagyományos szerepek megóvása nemzetbiztonsági kérdés, része a 2015-ben megalkotott nemzetbiztonsági stratégiának. Annak (78)-as paragrafus szerint: *“prioritás számunkra a spirituális az anyag felett; az emberi élet, az emberi jogok és szabadság, a család, a kreatív munka, a haza szolgáltata, az erkölcsi és etikai normák, a humanizmus, a jótékonyosság, a méltányosság, a kölcsönös segítségnyújtás, a kollektívizmus, Oroszország népei történelmi egysége; anyaföldünk történelmi folytonossága”²².*

A putyini állam a túlnépesedés korában nemzeti biopolitikai célként határozza meg a születésszám növelését akár a nők reprodukciós jogainak korlátozásával is. A nők elleni erőszak fenntartásával, a hagyományos nemi szerepekre való mobilizálással a nők társadalmi befolyásának visszafogására törekszik. A patriarchális értékrendet Putyin a globális szinten is igyekszik előmozdítani, mára a globális konzervativizmus első számú képviselőjévé vált.

A vallási intézmények által is megtámogatott „hagyományos értékek” ideológiája, a női jogok csorbításának módszere, inspirálja az egyre több országban aktív pro-family és anti-gender mozgalmakat. Globális hatása ma már jól érzékelhető a nemzetközi közösségekben, a UNHRC-nél vezetett kampánya, mely szerint a hagyományos értékek az emberi jogok részét képezik, számos konzervatív szervezetnél támogatásra talált.

A jelenlegi hatalmi struktúrák többsége csekély beleszólást enged a nők számára: a progresszív nemzetközi egyezményeknek a nemek közti egyenlőség előmozdítására, a strukturális erőszak megszüntetésére vonatkozó ajánlásait negligálják, a biztonságot garantálni hivatott szervezetek többsége továbbra is a

²² Стратегия национальной безопасности Российской Федерации до 2020 года, kremlin.ru/supplement/424

maszkulinitás értékeire és célkitűzéseire épül. Működésükkel megakadályozzák a nők szempontjainak, tudásának és befolyásának érvényesülését, a béketeremtésben, a humánfejlesztésben, a gazdasági fejlődés stb. előmozdításában a nőies, szolidaritáson, kompromisszumokon, win-win helyzetek kialakításán alapuló, a tényleges biztonságot, a fenntarthatóságot és a nők biztonságát is lehetővé tévő jó gyakorlatok elterjedését a világban.

A patriarchális kapitalizmus nem fenntartható környezeti, társadalmi és gazdasági szempontból sem, értékrendje égetően sürgős felülvizsgálatra szorul, új, a következményekkel is számolni képes cselekvésre, a bizonytalanságban pedig bizalomra van szükség. A hipermaszkulinitást megtestesítő vezetők a hatalmi koncentráció növelésével a társadalmak biztonságát és nők biztonságát ássák alá.

A biztonság fogalmának női szemmel, a női jogok szemüvegén át történő értelmezése a paradigmaváltás feltétele. Ahhoz, hogy a vezető szerepbe kerülő nők ne a maszkulinitás értékeit erősítsék, a jelenleginél lényegesen nagyobb arányban kell, hogy részt vegyenek az érdemi döntéshozatalban, rendelkezhessenek a társadalmi erőforrások felett.

Olyan új a társadalmi és környezeti igazságosságosságra építő, holisztikus biztonságpolitikát kell kialakítani ki, amelynek fókuszában a személyes szükségletek kielégíthetősége, a nők és gyermekek, a jövő biztonsága, a glóbusz fenntarthatósága áll a közpolitikák fókuszában. És ez nem utópia.

Tartalom

Absztrakt	1
Bevezetés	1
A biztonság hipermaszkulin keretrendszere	3
Oroszország, az iskolapélda.....	5
Az orosz hagyományok a nemek közti viszonyrendszerben	6
Nők és férfiak a szovjet időkben.....	6
Poszt-szovjet érától a putyinizmusig	7
Putyin – Hagyományos hierarchia jogmegvonással	8
Befejezés - Putyin hatása, tanulságok.....	10